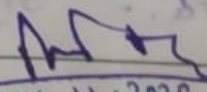

अनिवार्यपत्रम् ।

वस्तुनिष्ठ प्रश्नोत्तराणि →

1. प्र० → सर्वधनेषु प्रथमेषु वा उत्तमं धनं किम् ? उ० → विद्या ।
2. प्र० → विद्या किं ददाति ? उ० → विनयम् ।
3. प्र० → का विद्या वृद्धत्वे हास्याय भवति ?
उ० → शास्त्रविद्या वृद्धत्वे हास्याय भवति ।
4. प्र० → का विद्या सदा आद्रियते ?
उ० → शास्त्रविद्या सदा आद्रियते ।
5. प्र० → हितोपदेशे कानि प्रकरणानि ?
उ० → चत्वारि प्रकरणानि । तानि नामानि सन्ति → मित्रलाभः,
सुहृदभेदः, विग्रहः, सन्धिश्च ।
6. प्र० → हितोपदेशस्य ग्रन्थस्य कर्ता, रचयिता, लेखकः, कविर्वा कः ?
उ० → श्रीनारायणपण्डितः ।
7. प्र० → हितोपदेशस्य मित्रलाभे कियन्तः कथाः वर्तन्ते ?
उ० → अष्ट कथाः वर्तन्ते ।
8. प्र० → मागीरधीतीरे किं नाम नगरम् ? उ० → पाटलीपुत्रम् ।
9. प्र० → तत्र किं नाम राजा आसीत् ? उ० → सुदर्शनः ।
10. प्र० → अनर्थाय कानि सन्ति ? उ० → अनर्थाय यौवनं,
द्रविणं, प्रमुत्त्वम्, अविवेकत्वञ्च सन्ति ।
11. प्र० → केन पुत्रेण न कोऽपि लाभः ?
उ० → अविदुषा, अचार्यिकेण पुत्रेण न कोऽपि लाभः ।
12. प्र० → कः पुत्रः सर्वदा दुःखकरः भवति ? उ० → मूर्खः पुत्रः ।
13. प्र० → कः जातः ? उ० → येन जातेन वंशः समुन्नतिं याति ।

04-11-2020

डॉ० निर्मल कुमार झा, सं० प्राचार्य ।
रा० उ० सं० महावि० सुखसेना, पूर्णियाँ ।

संस्कृतसामान्यम् ।उपशास्त्री Iअनिवार्यप्रथमपत्रम् ।संस्कृतानुवादः ।

Page No.:

Date: / /

√ दा (देना) चात्वाचारितानि संस्कृतवाक्यानि →

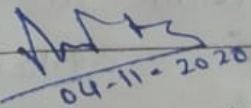
लट् → या मह्यं फलं ददाति । ते मह्यं पुस्तकं दतः । ताः तुभ्यं कलमं ददति ।
त्वं तस्मै स्नानकानि ददासि । युवां दत्थः । यूयं दत्थ ।
अहं ददामि । आवां दद्वः । वयं तान्भ्यः फलानि ददमः ।

लोट् → बालकः ददातु । बालकौ दताम् । बालकाः ददतु ।
त्वं फलं देहि । युवां पुस्तकं दतम् । यूयं कलमं दत ।
अहं ददानि । आवां ददाव । वयं ददाम ।

लङ् → सः अददात् । तौ अदताम् । ते अददुः ।
त्वम् अददाः । युवाम् अदतम् । यूयम् अदत ।
अहम् अददाम् । आवाम् अदद्वु । वयम् अददम ।

विधिलिङ्गम् → सः दद्यात् । तौ दद्याताम् । ते दद्युः ।
त्वं दद्याः । युवां दद्यातम् । यूयं दद्यात ।
अहं दद्याम् । आवां दद्याव । वयं दद्याम ।

लृट् → राजा दाहयति । राजानो दाहयतः । राजानः दाहयन्ति ।
त्वं दाहयसि । युवां दाहयथः । यूयं दाहयथ ।
अहं दाहयामि । आवां दाहयावः । वयं दाहयामः ।

04-11-2020

डॉ० निर्मल कुमार झा, (सं० प्राचार्यः)
रा० उ० सं० महावि० सुखशैना, पूर्णियाँ ।

द्वन्द्वविचारः

"सुखं हि दुःखान्यनुभूय शोभते
घनान्यकारेष्विव दीपदर्शनम् ।
सुखात्तु यो याति नरो दरिद्रतां
च्युतः शरीरेण मृतः स जीवति ॥ "

शूद्रक / मृच्छकटिकम् - 1-10

उत्तरम् → यगणादिनिर्णयः →

सुखं	हि	दुः	खान्य	नुभूय	शोभते
<u>। ङ ।</u>		<u>। ङ ।</u>	<u>। ङ ।</u>	<u>। ङ ।</u>	<u>। ङ ।</u>
जगण		तगण		जगण	रगण
घनान्यकारेष्विव दीपदर्शनम् ।					
<u>। ङ ।</u>		<u>। ङ ।</u>	<u>। ङ ।</u>	<u>। ङ ।</u>	<u>। ङ ।</u>

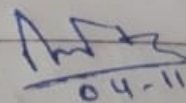
पद्यस्य प्रत्येके चरणे द्वादशाक्षराः सन्ति । जगणादि-
निर्णयं कृत्वा ज्ञायते यत् अस्मिन् पद्ये जगती
द्वन्द्वस्य मन्दः वंशस्थवृत्तमस्ति ।

तल्लक्षणमस्ति → "जतो तु वंशस्थमुदीरितं जरो ।"

असङ्कारः → अप्रस्तुतप्रशंसा, विरोधाभासः, उपमा च ।

गुणः → प्रसादः ।

रीतिः → लाठी ।

04-11-2020

डॉ० निर्मल कुमार झा (सं प्राचार्यः)
रा० उ० सं० महावि० सुखसेना, पूर्णिया ।